

भारतीय कृषी संशोधन परिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र
या आठवड्यातील हवामान अंदाज
गुरुवार(०२/११/२०२३) – बुधवार (०८/११/२०२३)
फळ छाटणी :- १५ सप्टेंबर २०२३

स्थान	तापमान (°C)		पावसाची शक्यता	ढगांचे आच्छादन	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास) किमान-कमाल	सापेक्ष आर्द्रता %	
	किमान	कमाल				किमान	कमाल
नाशिक	17-18	33-34	नाशिक, दिंडोरी, ओझर, पालखेड, पिंपळगाव बसवंत, कळवण, वणी, लोणी - गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	09-13	25-29	36-56
पुणे	17-20	31-32	पुणे,फुरसुंगी, लोणी काळभोर, उरुळी कांचन, पाटस, यवत, नारायणगाव, बारामती, इंदापूर - गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	08-11	26-34	43-55
सोलापूर	19-20	33-35	सोलापूर- रवि - रिमझिम पाऊस. तुळजापूर, नात्रज, लातूर, औसा, वैराग, बार्शी, पंढरपूर- गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ ते ढगाळ	12-18	29-31	55-64
सांगली	20-22	32-34	शिरगुप्पी- शुक्र, शनी, रवि, मंगळ, बुध - रिमझिम पाऊस. पळशी, मिरज - शनी, रवि - रिमझिम पाऊस. शेटफळ, वाळवा, पलूस, कवठे, खानापूर विटा, गुरु-बुध - पाऊस नाही.	स्वच्छ ते ढगाळ	14-15	26-39	58-66
विजयपुरा	19-20	33-35	विजयपुरा, चडचन, तिकोटा आणि तेलसंग- रवि, बुध - रिमझिम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	13-17	27-37	64-76
हैदराबाद	20-21	31-32	हैदराबाद, मेडचल- सोम,मंगळ- रिमझिम पाऊस. जहिराबाद- गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ ते ढगाळ	08-09	37-48	73-82
सातारा	18-21	31-32	सातारा, खटाव- बुध - रिमझिम पाऊस. फलटण - गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ ते ढगाळ	08-10	34-43	54-64
अहमदनगर	16-18	32-33	अहमदनगर, श्रीगोंदा, राहाता, कोपरगाव, संगमनेर, अकोले, जामखेड, कर्जत - गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	10-14	25-31	43-64
जालना	17-19	32-33	अंबड, जालना, घनसावंगी, मंठा, जाफ्राबाद - गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	09-12	21-32	39-72
बुलडाणा	15-16	33-34	बुलडाणा, चिखली, सिंदखेडराजा, डी.राजा- गुरु-बुध -पाऊस नाही.	स्वच्छ	07-11	21-33	38-62
कोल्हापूर	22-24	33-35	कागल, करवीर, गगन-बावडा- बुध - रिमझिम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	06-09	37-50	69-88
बंगळुरू ग्रामीण	20-21	29-30	आणेकल, दोडुबल्लापूर,बेंगळुरू-पूर्व, बेंगळुरू-उत्तर, बेंगळुरू-दक्षिण - गुरु-बुध - रिमझिम ते हलका पाऊस	स्वच्छ ते ढगाळ	12-13	54-62	88-94

बेलागावी	21-23	32-33	बेलागावी, गोकाक- शनी, रवि, सोम - रिमझिम पाऊस चिकोडी - शुक्र, शनी, रवि, मंगळ, बुध - रिमझिम पाऊस अथणी- शनी, रवि - रिमझिम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	08-11	44-51	80-87
बिदर	19-20	31-33	बसवकल्याण, हुमनाबाद, बिदर- गुरु-बुध - पाऊस नाही.	स्वच्छ	08-11	32-42	71-87
बागलकोट	19-20	33-34	हुंगुंड, बागलकोट, जमखंडी, मुधोळ- रवि, बुध - रिमझिम पाऊस	स्वच्छ ते ढगाळ	13-17	32-40	74-79

टीप: वरीलहवामानमाहितीखालीलसंकेतस्थळांवरदिलेल्याहवामानअंदाजाचासारांशआहे

https://www.wunderground.com/?cm_ven=cgi

<https://imdagrmet.gov.in/weatherdata/BlockWindow.php>

<https://www.timeanddate.com/weather/india>

भाकृअनुप-राष्ट्रीयद्राक्षसंशोधनकेंद्रअचूकतेचादावाकरतनाही.

II. पाणी व्यवस्थापन

a. फळ छाटणी नंतरचे दिवस: 48

b. अपेक्षित पॅन बाष्पीभवन: 4.5-6.5 mm

- माती वाफसा (क्षेत्र क्षमता) स्थितीत असल्यास, द्राक्षबागेला पाणी देऊ नये.
- अंकुर वाढीच्या अवस्थेमध्ये (फळ छाटणीचा हंगाम), ठिबकद्वारे **7650-10200** लि./एकर/दिवसाने सर्व द्राक्ष उगवणाऱ्या प्रदेशांना पाणी द्यावे. आवश्यकतेपेक्षा जास्त वाढ झाल्यास, सिंचन पाणी अर्धा ते ३८०० - ५१०० लि./एकर कमी करावे आणि तरीही वाढ जास्त असल्यास, वाढ नियंत्रणात येईपर्यंत सिंचन थांबवावे आणि नंतर सिंचन सुरू करावे.
- बंधारे ओले ठेवण्यासाठी मलचिंगगचा सराव करावा. यामुळे बांधाच्या पृष्ठभागावरील ओलाव्याचे बाष्पीभवन झाल्यामुळे रूट झोनमध्ये तयार होणारी क्षारता कमी होईल.
- फुलोऱ्यापासून फळधारणेपर्यंत, ठिबकद्वारे **3400** लिटर/एकर/दिवसापर्यंत सिंचन करावे. वाढ नियंत्रित करणे आवश्यक आहे.
- मणी विकासाच्या अवस्थेत, सर्व द्राक्ष उत्पादक प्रदेशांसाठी **7650-10200** लिटर /एकर/दिवस ठिबकद्वारे सिंचन करावे.

पोषक व्यवस्थापन

शूट वाढ अवस्था

1. जर सेंद्रिय खतांचा वापर केला जात असेल तर कार्बन आणि नायट्रोजन (C:N) चे प्रमाण तपासावे. नायट्रोजन सोडण्याचे प्रमाण कमी करावे, त्यामुळे वाढ वाढण्याची शक्यता आहे. वेलीच्या वाढीवर आधारित नायट्रोजनचा वापर ठेवावा.
2. माती परीक्षण मूल्यावर आधारित, अंकुर वाढीच्या अवस्थेत या आठवड्यात युरिया 15 किलो/एकर दोन विभागांमध्ये टाकावा. जर माती चुनखडीयुक्त असेल तर या आठवड्यात युरियाऐवजी अमोनियम सल्फेट 25 किलो / एकर तीन विभागांमध्ये द्यावा. पिकाच्या जोमावर अवलंबून नत्र वापराचे नियमन करावे.
3. सॉडिसिटीची समस्या असल्यास, या आठवड्यात 10 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश प्रति एकर 2 भागांमध्ये टाकावा
4. जोपर्यंत पाने पूर्णपणे विकसित होत नाहीत तोपर्यंत कोणत्याही पर्णसंभारासाठी पोषक तत्वांचा वापर करू नये. त्यामुळे फवारणीचा अपव्यय होईल.
5. पानांच्या सहाय्याने लावावयाच्या पोषक घटकांचे प्रमाण, च्या आकारावर अवलंबून असते.
6. जर पीक 5 पाने ते बहर येण्यापूर्वीच्या अवस्थेत असेल, तर माती परीक्षण मूल्यावर आधारित झिंक सल्फेट आणि फेरस सल्फेट 15 किलो / एकर वापरा. बोरॉनचा वापर जर माती परीक्षण मूल्य कमी असल्याचे दर्शवित असेल आणि सिंचनाच्या पाण्यात बोरॉन नसेल तरच केला पाहिजे. जर खरड छाटणी करताना, पेटीओल चाचणीमध्ये बोरॉनची कमतरता असल्याचे सांगितले तर माती परीक्षण मूल्यानुसार 1.5 किलो ते 5 किलो बोरॉन द्यावा एका वेळी एक किलो बोरॉन टाकावा.
7. पीक 5 पाने ते बहरण्यापूर्वीच्या अवस्थेत असल्यास 10 किलो मॅग्नेशियम सल्फेट प्रति एकर द्यावे.
8. माती चुनखडीयुक्त असल्यास, सल्फेट ऑफ पोटॅश आणि मॅग्नेशियम सल्फेट 2-3 ग्रॅम/लि ची फवारणी पानांच्या वयानुसार फुलण्याच्या पूर्व अवस्थेत करावी.

फुलोरा ते सेटिंग अवस्था:

1. कूज (फुलणे नेक्रोसिस) च्या समस्या टाळण्यासाठी फुले येण्याच्या अवस्थेपर्यंत नत्रावर आधारित कोणतेही खत घालू नये.

2. या आठवड्यात 3-4 किलो फॉस्फोरिक ऍसिड दोन ते तीन भागांमध्ये टाकावा. लक्षात ठेवा की सिंचनाच्या पाण्याचा सामू 6.0 च्या जवळ असावा. किंवा सुरुवातीच्या खताची मात्रा म्हणून एसएसपी 125 किलो/एकर लागू करावा. फॉस्फरसचे निर्धारण कमी करण्यासाठी एसएसपी शेणखत/कंपोस्टमध्ये मिसळावे.

3. देठ परिक्षण चाचणी: 70% कॅंपफॉल अवस्थेवर, देठ नमुने पोषण परिक्षण साठी घेतले पाहिजेत. नमुन्यासाठी गुच्छाच्या विरुद्ध असलेली पाने घ्यावीत.

मणी वाढीची अवस्था:

1. मणी सेट केल्यानंतर, सुरुवातीला 2 किलो फॉस्फोरिक ऍसिड आणि त्यानंतर 5 किलो 12-61-0/एकर वापरावा.

2. मणी चा आकार 2-4 मिमी असल्यास, 2 ग्रॅम कॅल्शियम क्लोराईड / कॅल्शियम नायट्रेट प्रति लिटर फवारणी करावी. चांगल्या शोषणासाठी जिब्बेरलिक ऍसिड ची (शक्यतो पुढच्या दिवशी) लगेच फवारणी करावी.

3. जर मणी चा आकार 5-8 मिमी असेल तर 2 ग्रॅम कॅल्शियम क्लोराईड / कॅल्शियम नायट्रेट प्रति लिटर फवारणी करावी. चांगल्या शोषणासाठी जिब्बेरलिक ऍसिड ची (शक्यतो पुढच्या दिवशी) लगेच फवारणी करावी.

4. 6-8 मिमी मणी च्या आकारानंतर, अमोनियम सल्फेट 25 किलो /एकरच्या स्वरूपात 4 भागांमध्ये चुनखडीयुक्त जमिनीत आणि युरिया 15 किलो /एकर इतर जमिनीत 3 भागांमध्ये नायट्रोजनचा वापर सुरू करावा. पुढील दोन आठवडे 3-4 भागांमध्ये सल्फेट ऑफ पोटॅश किंवा 0-0-50 25 किलो / एकरसह द्यावा.

III. कॅनोपी व्यवस्थापन

द्राक्षबागेत या आठवड्यात केल्या जाणाऱ्या उपाययोजना

१) दिवसा तापमान वाढत आहे तर रात्रीचे तापमान झपाट्याने कमी होत आहे.

२) सध्याची स्थिती द्राक्षबागेतील द्राक्ष घडांच्या वाढीस आणि विकासास मदत करणार नाही.

३) पहाटे धुके/दव आणि केवडा समस्या सुरू करू शकतात. त्यामुळे अंकुराचा बेसल भाग पाने काढून टाकणे आवश्यक आहे. यामुळे छतमध्ये चांगले वायुवीजन होण्यास मदत होईल ज्यामुळे रोगाचा प्रसार होण्याची शक्यता कमी होईल. बुरशीनाशक, पीजीआर, सूक्ष्म अन्नद्रव्ये इत्यादींची फवारणी करताना होणाऱ्या धोक्यापासून देखील हे मदत करेल.

- ४) उशिरा छाटणी केलेल्या द्राक्षबागेत, या हवामानात अंकुर फुटण्यावर तसेच घड बाहेर येण्यावर परिणाम होतो. तथापि, खतांचा वापर आणि सिंचन व्यवस्थापनामुळे अंकुर वाढण्यास मदत होते.
- ५) अंकुर फुटण्याचा अगोदर अवस्थेतील घडांवर जी ए ३ @ १० पीपीएमची फवारणी करावी. जी ए ३ ची कार्यक्षमता सुधारण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या पाण्यात सोडियम मीठ, कार्बोनेट इत्यादी नसावेत. फवारणीच्या द्रावणाचा पी एच (सामू) ५.५ ते ६.० एवढा असावा.
- ६) मणी सेटिंग नंतर द्राक्षबागेत बोरासारखे लहान बी करण्यासाठी लक्ष दिले गेले पाहिजे. बोरासारखे बी असलेले लहान फळ पातळ होणे तसेच घड विकासात महत्वाची भूमिका बजावते. मण्यांची विरळणी करताना विचारात घ्यायची विविधता, उद्देश (स्थानिक वि. निर्यात) इत्यादीनुसार बेरी टिकवून ठेवणे.
- ७) ज्या द्राक्षबागेत अंकुरांची वाढ जास्त होत असते, तेथे उत्पादकांना स्फुरद व पोटॅश दर्जाची खते देण्याचा सल्ला दिला जातो.
- ८) फुलोरा ते बोरासारखे बी असलेले लहान फळ तयार होण्याच्या अवस्थेत पाण्याचा ताण पाळावा. हे नैसर्गिक बेरी पातळ होण्यास मदत करेल. तथापि, पाणी रोखणे जमिनीचा प्रकार, द्राक्षबागेचे तापमान आणि सिंचन वेळेवर अवलंबून असेल.
- ९) द्राक्षबागेत फुलोऱ्याच्या अवस्थेपूर्वी पानांची गरज पूर्ण करावी. घडावरील पानांची संख्या १०-१२ असावी. पानांच्या आकारानुसार संख्या वाढू शकते. साधारणपणे, ८-१० मिमी आकाराच्या काडीसाठी ५०० ग्रॅम घड तयार करण्यासाठी १६-१७ पाने (प्रत्येकी १६०-१७०२ सेमी) लागतात. हे लक्षात घेऊन उत्पादकांना स्थानिक स्थितीनुसार पद्धतीचे पालन करण्याचा सल्ला दिला जातो.

IV. रोग व्यवस्थापन

फळ छाटणीनंतरचे दिवस	रोगांचाधोका			
	केवडा	भुरी	बुरशीजन्यकरपा	इतर
48	मध्यम	कमी	मध्यम	जीवाणू करपा- मध्यम. तांबेरा-नाही

अमिसुल्ब्रोम @ 0.375 ग्रॅम / एल + मॅन्कोझेब 75WP @ 2g / लिटर (टॅक-मिक्स) किंवा डायमेटोमॉर्फ @ 1g/ लिटर + मॅन्कोझेब 75WP @ 2g/ लिटर (टॅक- मिक्स) किंवा इप्रोव्हॅलिकार्ब + प्रोपिनब @ 2.25 ग्रॅम / लिटर किंवा मंडीप्रोपमीड @ 0.8 ग्रॅम / लिटर सारख्या प्रणालीगत बुरशीनाशकांच्या केवडा बुरशी नियंत्रणासाठी अनुप्रयोग काही भागात केले जाऊ शकते. नाशिकमध्ये सकाळच्या वेळी द्रव दिसून येतो, तेथे एकरी मॅन्कोझेब @ 3-5 किलो धूळ पडण्याची शक्यता आहे केले. कासुगामाइसिन + कॉपर ऑक्सीक्लोराईड @ 750 ग्रॅम / हेक्टर वापरल्यास बॅक्टेरियाचे डाग नियंत्रित होतील आणि अॅथ्रॅक्नोज. 35-40 दिवसांच्या पिकात हेक्साकोनाझोल किंवा डायफेनोकोनाझोल @ 1 मिली / लिटर ची एक फेरी दिली जाऊ शकते. ज्या भागात तापमानात अचानक घट होते तेथे भुरी बुरशी असू शकतो सल्फर @ 2-2.5 ग्रॅम / लिटर चे दृश्य मान आणि अनुप्रयोग दिले जाऊ शकतात. स्ट्रेप्टोसाइक्लिन कोणत्याही बॅक्टेरियाच्या रोगांसाठी लागू करू नये.

V. कीड आणि लाल कोळी व्यवस्थापन

फळ छाटणी वाढीच्या अवस्था: प्रारंभिक सक्रिय वाढ

1. थोड्या प्रमाणात तुडतुड्यांचा प्रादुर्भाव दिसू शकतो. बागेबाहेर प्रकाश सापळे बसवा. फवारणीतुन लॅम्बडासायहॅलोथ्रिन 4.9 सीएस @ 200 मिली प्रति एकर किंवा इमिडाक्लोप्रिड 17.8 एसएल @ 160 मिली प्रति एकर किंवा फिप्रोनिल 80 डब्ल्यूजी @ 25 ग्रॅम प्रति एकर या कीटकनाशकांची फवारणी प्रभावी ठरते. फवारणी करतांना काळजी घ्यावी फवारणी रात्रीच्या वेळी करावी आणि कीटकनाशक फवारण्यांचे चांगले परिणाम मिळण्यासाठी ट्रॅक्टरच्या मागे पांढरा दिवा लावा आणि फवारणीदरम्यान चालू ठेवा.

2. या काळात उड्याचा प्रादुर्भाव जास्त असू शकतो. उड्या व्यवस्थापनासाठी, द्राक्षबागेच्या आतील आणि आजूबाजूला असलेले तण काढून टाका. आंतरपंक्तीच्या जागेत मशागत केली जाऊ शकते. लॅम्बडा सायहॅलोथ्रिन 4.9 सीएस @ 200 मिली प्रति एकर किंवा इमिडाक्लोप्रिड 17.8 एसएल @ 160 मिली प्रति एकर किंवा फिप्रोनिल 80 डब्ल्यूजी @ 25 ग्रॅम प्रति एकर किंवा स्पिनोसॅड 45 एससी @ 100 मिली प्रति एकर या प्रमाणे फवारणी करावी. फवारणी शक्यतो रात्री करावी.

3. सांगली, सोलापूर, नाशिक, पुणे, विजापूर द्राक्ष क्षेत्रामध्ये खोडकीडच्या नवीन प्रजातींचा (लालरंगाच्या अळ्या) प्रादुर्भाव सालीखाली दिसून येतो. या अळीच्या नियंत्रणासाठी सैल साल काढून आणि एंटोमोजिनस बुरशी, मेटारायझियम @ ३-५ मिली/ली. पाणी याने मुख्यतः ओलांडे व खोड (1.5 लिटर प्रति झाड पाणी) वापरून चांगले धुवून घ्यावेत.

